

 <https://doi.org/10.31651/2524-2660-2023-1-45-51>

 <https://orcid.org/0000-0002-8967-5500>

ВЕНЬ Сяоцзін

аспірантка кафедри фізики та методики її навчання,
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
e-mail: Wen32Xiaojing@gmail.com

 <https://orcid.org/0000-0002-9893-2820>

КОРСУН Ігор

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри фізики та методики її навчання,
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
e-mail: korsun_igor@i.ua

УДК 37:001.4-042.2:005.336.2(477:100)(045)

КОМПЕТЕНЦІЯ ТА КОМПЕТЕНТНІСТЬ: ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД

Актуальність дослідження зумовлена наявністю протиріччя у перекладі термінів «компетенція» і «компетентність» на англійську мову. Неоднозначність перекладу термінів «компетенція» та «компетентність» на англійську мову створює труднощі при вивченні педагогічного закордонного досвіду.

Аналізуються підходи до визначення понять «компетенція» і «компетентність» в українській науковій літературі та «competence» і «competency» в закордонній науковій літературі.

Досліджено, що більшість українських науковців сходяться на думці, що компетенція є наперед заданою вимогою щодо знань та досвіду діяльності у певній сфері, а компетентність є сформованою якістю, інтегративним утворенням особистості, результатом її діяльності. Компетентність включає у себе знання, уміння, навички, досвід і особистісні властивості, зокрема, способи мислення. Компетентність особистості визначає її рівень володіння компетенцією.

Визначено, що більшість закордонних дослідників поняття «competence» пов'язують із навичками та стандартами. Дане поняття дає відповідь на запитання «що можуть робити люди?» Поняття «competency» іноземні автори пов'язують із поведінкою особистості, за допомогою якої досягаються стандарти. Дане поняття дає відповідь на запитання «як можуть робити люди?»

Проведено порівняльний аналіз робіт українських науковців із трактування понять «компетенція» та «компетентність» і закордонних вчених із визначення понять «competence» та «competency».

Зроблено висновок про відповідність понять «компетенція» та «компетентність» в українській термінології відповідно поняттям «competence» та «competency» в іноземній термінології.

Ключові слова: особистість; компетенція; компетентність; знання; уміння; навички; досвід діяльності; поведінка особистості.

Постановка проблеми. У 2006 році Європейський Парламент та Рада Європейського Союзу прийняли Рекомендацію [1] для подолання різниці між рівнем освіти, необхідної для отримання нової роботи, та рівнем освіти, який досягнули робітники, що проживають в Європі. Згідно 13-го пункту Рекомендації, мають бути запроваджені загальноєвропейські еталонні рамки щодо основних компетенцій (competences) для надавачів освітніх послуг. Концепція «Нова українська школа» [2] є ключовою новацією Міністерства освіти і науки (МОН) України щодо реформування середньої освіти для виконання Рекомендації [1].

Впровадження цієї реформи передбачає, що у Новій українській школі замість запам'ятовування фактів та понять учні набуватимуть компетентностей, затверджених МОН України із врахуванням Рекомендації [1]. Закон України [3] визначає основні компетентності: 1) вільне володіння державною мовою; 2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними – мовами; 3) математична компетентність; 4) компетентності у гаузі природничих наук, техніки і технологій; 5) інноваційність; 6) інформаційно-комунікаційна компетентність; 7) навчання впродовж життя; 8) підприємливість та фінансова грамотність; 9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідея-

ми демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробутом та здоровим способом життя, усвідомленням рівних прав і можливостей; 10) культурна компетентність; 11) екологічна компетентність; 12) інші компетентності, передбачені стандартом освіти.

Таким чином, поняття «компетенція» є ключовим поняттям змісту Рекомендації Європейського Парламенту та Ради Європейського Союзу [1], а «компетентність» – Концепції «Нова українська школа» [2].

«Великий англо-український словник» на понад 112 000 слів та словосполучень термін «competence» перекладає як «1) спроможність, уміння, вправність; 2) компетентність» [4, с. 93].

Згідно «Українсько-англійського та англо-українського словника термінів вищої освіти», «компетентність» перекладається як «competence, competency» [5, с. 91–92]. У цьому ж словнику переклад терміну «компетенція» на англійську мову звучить тотожно як «competence, competency» [5, с. 92]. Проте автори «Українсько-англійського та англо-українського словника термінів вищої освіти» розмежовують поняття «компетенція» та «компетентність», пишучи, що «слід відрізнити поняття компетенції від компетентності як набутих реалізаційних здатностей особи» [5, с. 92].

Популярний онлайн Google Перекладач чітко не розмежовує поняття «компетенція» та «компетентність» при перекладі. Google Перекладач трактує «компетенція» на англійській мові як «competence», а «компетентність» – «competence, competency» [6].

На протиріччя у перекладі термінів «компетенція» та «компетентність» на англійську мову звернуто увагу у ряді праць українських дослідників (Н. Бібік [7]; Н. Нагорна [8]; В. Гуменюк [9]). Ю. Поскрипко та О. Данченко зазначають, що «різні варіанти перекладу термінів «competence», «competency», які перекладаються і як «компетенція», і як «компетентність» внаслідок їх суб'єктивного тлумачення» є серед основних причин невизначеності і розбіжностей у трактуванні понять «компетенція» і «компетентність» [10, с. 118].

Неоднозначність перекладу термінів «компетенція» та «компетентність» на англійську мову створює протиріччя у перекладі цих термінів вітчизняними авторами. Одні українські дослідники трактують «компетентність» як «competence», тоді як у працях інших дослідників зустрічаємо термін «competency» при перекладі терміну «компетентність» на англійську мову. Як наслідок, неоднозначність трактування термінів англійською мовою створює складнощі при вивченні зарубіжного досвіду із даної проблематики.

Мета статті. У нашій роботі ми проаналізуємо підходи до визначення понять «компетенція» і «компетентність» в українській науковій літературі та «competence» і «competency» в закордонній науковій літературі. Це дасть змогу усунути протиріччя у перекладі термінів «компетенція» і «компетентність» на англійську мову.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ми погоджуємося із міркуваннями Є. Лодатка про те, що «будь-якій галузі знань провідне місце посідає система предметно конкретизованих понять і відношень ... завдяки яким створюються логічні передумови розуміння здобувачами освіти змістових засад і процедурних сутностей об'єктів пізнання в межах обраного предметного простору [11, с. 116].

«Філософський енциклопедичний словник» подає два визначення терміну «поняття» [12, с. 503]:

1) Спосіб розуміння та абстрактного уявлення результатів пізнання певної предметної галузі через усвідомлення істотних характеристик її об'єктів;

2) форма мислення, що характеризується відображенням закономірних відношень та властивостей об'єктів у вигляді думки про їхні загальні та специфічні ознаки.

Будь-яке поняття має дві основні характеристики: зміст та обсяг. Сукупність суттєвих ознак становлять зміст поняття. Обсяг поняття становлять предмети, яким притаманні суттєві ознаки.

У зарубіжній науковій літературі поняття «competence» і «competency» не є синонімами.

Онлайн словник Cambridge Dictionary [13] трактує поняття «competence» як «здатність робити щось добре» («the ability to do something well»), а «competency» – як «важлива навичка, необхідна для виконання роботи» («an important skill that is needed to do a job»).

Згідно Macmillan Dictionnary [14], поняття «competence» визначається як «здатність робити щось задовільним або ефективним способом» («the ability to do something in a satisfactory or effective way»). Тоді як під поняттям «competency» автори цього ж словника розуміють «здатність робити щось, особливо виміряне за стандартом» («an ability to do something, especially measured against a standard»).

Онлайн словник Merriam Webster Dictionary [15] визначає «competence» як «якість або стан володіння достатніми знаннями, судженнями, навичками чи настигаю (щодо певного обов'язку чи в певному відношенні)» («the quality or state of having sufficient knowledge, judgment, skill, or strength (as for a particular duty or in a

particular respect)), тоді як «competency» є певна сфера компетентності («a specific area of competence»).

К. Роу (C. Rowe) вказував на необхідність розрізнення понять «competence» та «competency», пов'язуючи перше поняття із навичками та стандартами, друге – із поведінкою, за допомогою якої досягаються стандарти [16]. Автор зазначав, що термін «competence» пов'язаний із відповіддю на запитання «що можуть робити люди?», а термін «competency» дає відповідь на запитання «як можуть робити люди?»

У праці колективу авторів із Великобританії можна прослідкувати думку про те, що поняття «competence» пов'язане із «областю роботи» (an area of work), поняття «competency» – із «поведінкою (або поведінками), що підтримує сферу роботи» («the behaviour(s) supporting an area of work» [17, p. 316].

На відмінності понять «competence» та «competency» вказував також М. Армстронг (M. Armstrong). Дослідник зазначав [18], що «competence» описує те, що потрібно людям, щоб мати можливість добре виконувати роботу. Тоді як «competency» визначає параметри поведінки, що лежать в основі компетентної роботи. У пізнішій своїй праці [19] автор вводить поняття «technical competency» для того, щоб розрізнити поняття «competence» і «competency». Вчений визначає «technical competency» як «те, що люди повинні знати та вміти робити (знання та навички), щоб ефективно виконувати свої ролі» («what people have to know and be able to do (knowledge and skills) to carry out their roles effectively» [19, с. 161].

У роботі Р. Ювараджа (R. Yuvaraj) [20] сформульовано відмінності між поняттями «competence», «competency» як за змістом так і обсягом (таблиця 1).

Таблиця 1

Відмінності між поняттями «Competence» та «Competency»

Competence	Competency
Базується на результатах	Базується на поведінці людини
Описує особливості роботи	Описує риси особистості
Складається з різних знань та навичок, необхідних для виконання роботи	Складається переважно з основних характеристик особистості з високою продуктивністю в роботі
Не підлягає передачі, оскільки кожна навичка та знання є специфічними для виконання роботи	Передається від однієї особистості до іншої
Оцінюється за ефективністю роботи	Оцінюється з точки зору поведінки та ставлення
Орієнтовано на процес виконання	Орієнтовано на результат

Науковці Університету Гонконгу [21] виділяють поняття «generic competencies», яке включає різні типи загальних навичок (такі як спілкування, робота в команді, вирішення проблем, креативність і управління часом), позитивні цінності та ставлення (такі як увага, повага, вдячність і навчання впродовж життя).

У роботі М. Аріфіна (M. Arifin) [22] здійснено ґрунтовний аналіз змісту понять «competence», «competency», і «competencies». На основі проведеного аналізу академічних журналів автор приходить до висновку, що «competence» визначається як «здатність відповідати критеріям ефективності» («the ability to meet the performance criteria»), а «competency» – як «набір знань, навичок, навичок, ставлення та поведінки» («a set of knowledge, skills, abilities, attitude, and behaviours»). Під поняттям «competencies» дослідник пропонує розуміти «набір знань, навичок, навичок, ставлення та поведінки, які трансформуються в більше ніж один елемент компетентності» («a set of knowledge, skills, abilities, attitude, and

behaviours that are transformed into more than one or single competency elements» [22, с. 761].

У вітчизняній науковій літературі проведений детальний аналіз змісту понять «компетенція» та «компетентність» (С. Петренко [23]; С. Лейко [24]; О. Біда [25]). Дослідники акцентують увагу на розрізненість понять «компетенція» і «компетентність». Компетенція є наперед заданою вимогою щодо знань та досвіду діяльності у певній сфері, а компетентність є сформованою якістю, інтегративним утворенням особистості, результатом її діяльності. Компетентність особистості визначає її рівень володіння компетенцією.

У таблиці 2 подано підходи до визначення понять «компетенція» та «competence» відповідно в українській та закордонній науковій літературі. Підходи до визначення понять «компетентність» та «competency» відповідно в українській та закордонній науковій літературі подано у таблиці 3.

Таблиця 2

Підходи
до визначення понять «компетенція» та «competence»

Українська наукова література	Іноземна наукова література
Компетенція – «коло питань, в яких дана особа має певні повноваження, знання, досвід» [26, с. 282].	«Competence» пов'язане із навичками та стандартами, дає відповідь на запитання «що можуть робити люди?» [16]
Компетенція – це здатність розв'язувати проблеми [27].	«Competence» описує те, що потрібно людям, щоб мати можливість добре виконувати роботу [18].
«Компетенція» – «добра обізнаність із чим-небудь; коло повноважень якої-небудь організації, установи, особи» [28, с. 874].	«Competence» визначає «здатність відповідати критеріям ефективності» [22, с. 761].
Компетенція – наперед задана вимога щодо знань та досвіду діяльності у певній сфері [29, с. 27].	«Competence» визначається як «поєднання знань, навичок і ставлень, що відповідають ситуації» [1, с. L 394/13].
Компетенція – еталон, суспільно визначені й формально описані характеристики (знання, вміння, якості тощо), які забезпечують якісне виконання людиною певного виду діяльності в різних ситуаціях [30]	«Competence» означає «стан високої кваліфікації для виконання діяльності, завдання або робочої функції» [31, с. 2].

Таблиця 3

Підходи
до визначення поняття «компетентність» та «competency»

Українська наукова література	Іноземна наукова література
Компетентність – «це інтегративне утворення особистості, що інтегрує в собі знання, уміння, навички, досвід і особистісні властивості, які обумовлюють прагнення, здатність і готовність розв'язувати проблеми і завдання, що виникають в реальних життєвих ситуаціях, усвідомлюючи при цьому значущість предмету і результату діяльності» [29, с. 28].	«Competency» пов'язане із поведінкою, за допомогою якої досягаються стандарти, дає відповідь на запитання «як можуть робити люди?» [16]
Компетентність – «особистісне утворення, що являє собою інтегративне поєднання теоретичних знань, практичних умінь і навичок, мотивації, особистісних цінностей, якостей та забезпечує спроможність людини виконувати певну діяльність» [30]	«Competency» пов'язане із «поведінкою (або поведінками), що підтримує сферу роботи» [17, с. 316]
Компетентність визначається як «певна сума знань у особи, яка дозволяє їй судити про що-небудь, висловлювати переконливу, авторитетну думку» [32, с. 560]	«Competency» визначає параметри поведінки, що лежать в основі компетентної роботи [18]
Компетентність розглядається як «динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність» [33]	«Competency» орієнтується на поведінку людини, описує риси особистості, складається переважно з основних характеристик особистості з високою продуктивністю в роботі [20]
Компетентність – «здатність особи успішно соціалізуватися, навчатися, здійснювати професійну діяльність, яка виникає на основі динамічної комбінації знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей» [34, с. 5]	«Competency» визначається як «набір знань, навичок, навичок, ставлення та поведінки» [22, с. 761]

Висновки і перспективи подальших досліджень. Поняття «компетенція» та «компетентність» набули широкого вжитку у сфері освіти України. Проте аналіз доробку українських авторів дав змогу зробити висновок про відсутність єдиного підходу до перекладу понять «компетенція» та «компетентність» на англійську мову. Неоднозначність перекладу створює складнощі при вивченні закордонного досвіду із даної проблематики.

Проведений аналіз праць закордонних дослідників дав змогу зробити висновок про відмінність понять «competence» та

«competency» як за змістом так і за обсягом. Поняття «competence» пов'язують із вимогами до діяльності людини («що можуть робити люди?»), а поняття «competency» пов'язують із рисами особистості та її поведінкою («як можуть робити люди?»). У працях українських дослідників прослідковується думка про те, що компетенція є наперед заданою вимогою щодо знань та досвіду діяльності у певній сфері, а компетентність є сформованою якістю, інтегративним утворенням особистості, результатом її діяльності.

Проведений порівняльний аналіз праць українських та закордонних науковців дав змогу зробити висновок про відповідність понять «компетенція» та «компетентність» в українській термінології відповідно поняттям «competence» та «competency» в іноземній термінології.

Перспективи подальших досліджень із даної проблематики можуть бути пов'язані із аналізом змісту інших понять вищої школи у закордонній літературі.

Список бібліографічних посилань

- Recommendation of the European Parliament and of the Council of 18 December 2006 on key competences for lifelong learning (2006/962/EC). *Official Journal of the European Union*, P. L 394/10-L394/18. URL: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:394:0010:0018:en:PDF>
- Нова українська школа. Міністерство освіти і науки України: офіційний сайт. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
- Ключові новації в освіті: Новий закон України «Про освіту». Міністерство освіти і науки України: офіційний сайт. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/BOOKLETTE_INFO-ZAKON-2018_PRESS.pdf
- Великий англо-український словник: Понад 112 000 слів та словосполучень / Упоряд. М.Г. Зубков. Харків: Фоліо, 2006. 790 с.
- Korbutyak, V.I., Malinowska, M.F. (2015). Ukrainian-English and English-Ukrainian dictionary of higher education terms. Rivne: National University of Water Management and Nature Utilization. 145 p. URL: <https://translate.google.com/?hl=uk>
- Бібік Н.В. Компетентнісний підхід: рефлексивний аналіз. *Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи*: Бібліотека з освітньої політики / За заг. ред. О.В. Овчарук. Київ: «К.І.С.», 2004. С. 45–50.
- Нагорна Н.В. Формування у студентів понять компетентності й компетенції. *Виховання і культура*, 2007. №1–2. С. 266–268.
- Гуменюк В.О. Компетентнісний підхід у створенні та реалізації освітніх програм у галузі знань «Право». *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія «Право»*, 2016. Вип. 21. С. 205–208.
- Поскришко Ю.А., Данченко О.Б. Компетенція і компетентність: консенсус. *Вчені записки Університету «КРОК»*, 2019. №3 (55). С. 117–127. <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2019-55-117-127>.
- Лодатко Є. 2022. Компетентнісні крайнощі у трактуванні навчальних досягнень учнів початкової школи. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія: "Педагогічні науки"*, 2022. № 2. С. 115–126. <https://doi.org/10.31651/2524-2660-2022-2-115-126>
- Філософський енциклопедичний словник / голов. ред. В.І. Шинкарук. Київ: Абрис, 2002. 742 с.
- Cambridge Dictionary. URL: https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/competence_
- Macmillan Dictionary. URL: www.macmillan-dictionary.com/dictionary/british/competence_
- Merriam Webster Dictionary. URL: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/competency>
- Rowe C. Clarifying the use of competence and competency models in recruitment, assessment and staff development. *Industrial and Commercial Training*, 1995. Vol. 27. No. 11. P. 12–17. <https://doi.org/10.1108/00197859510100257>
- Moore D.R., Cheng M., & Dainty A.R.J. Competence, competency and competencies: performance assessment in organisations. *Work Study*, 2002. Vol 51. Issue. 6. P. 314–319. <https://doi.org/10.1108/00438020210441876>.
- Armstrong M. A Handbook of Personnel Management Practice. 5th ed. London: Kogan Page, 1998.
- Armstrong M. A handbook of human resource management practice. 10th ed. London: Kogan Page, 2006.
- Yuvaraj R. Competency Mapping: A Drive For Indian Industries. *International Journal of Scientific & Engineering Research*, 2011. Vol. 2. Issue 8. URL: <https://www.ijser.org/onlineResearchPaperViewer.aspx?Competency-Mapping.pdf>.
- Chan C.K.Y., Fong E.T.Y., Luk L.Y.Y., & Ho R. A review of literature on challenges in the development and implementation of generic competencies in higher education curriculum. *International Journal of Educational Development*, 2017. Vol. 57. P. 1–10. <https://doi.org/10.1016/j.ijedudev.2017.08.010>
- Arifin M.A. Competence, Competency, and Competencies: A Misunderstanding in Theory and Practice for Future Reference. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 2021. Vol. 11(9). P. 755–764. <https://doi.org/10.6007/IJARBS/v11-i9/11064>
- Петренко С.І. Аналіз понять «компетенція» та «компетентність». *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 2013. № 2 (28). С. 288–295.
- Лейко С.В. Поняття «компетенція» та «компетентність»: теоретичний аналіз. *Педагогічний процес теорія і практика*: зб. наук. праць, 2013. Вип. 4. С. 128–136.
- Біда О.А. Зміст поняття «дослідницька компетентність» у вітчизняній та зарубіжній літературі. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія: «Педагогічні науки»*, 2017. № 15. С. 3–6.
- Словник іншомовних слів / уклад.: С.М. Морозов, Л.М. Шкарапуга. Київ: Наукова думка, 2000. 680 с.
- Бондар С. Компетентність особистості інтегрований компонент навчальних досягнень учнів. *Біологія і хімія в школі*, 2003. № 2. С. 8–9.
- Новий тлумачний словник української мови (у трьох томах). том 1, А–К / Укл.: В.В. Яременко, О.М. Сліпущко. Київ, Вид-во «АКОНІТ», 2006. 926 с.
- Головань М.С. Компетенція і компетентність: досвід теорії, теорія досвіду. *Вища освіта України*, 2008. № 3. С. 23–30.
- Ткачов А.С. Теоретичний аналіз понять «компетентність» та «компетенція». *Збірник наукових праць «Педагогіка та психологія»*, 2016. Вип. 55. С. 37–42.
- Spector J. Michael – de la Teja, Peana. Competencies for Online Teaching. *ERIC Digest*, 2001. Vol. 12. URL: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED456841.pdf>
- Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / уклад. та голов. ред. В.Т. Бусел. Київ; Ірпінь: Перун, 2005. 1728 с.
- Національна рамка кваліфікацій. Додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 25 червня 2020 р. № 519). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF#Text>
- Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти. URL: <https://drive.google.com/file/d/1wCmjmjqZhB8PwEiQsNcQhZ9ZCfrdiJpvh/view>.

References

- Recommendation of the European Parliament and of the Council of 18 December 2006 on key competences for lifelong learning (2006/962/EC). *Official Journal of the European Union*, P. L 394/10-L394/18. Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:394:0010:0018:en:PDF>
- New Ukrainian school. *Ministry of Education and Science of Ukraine*: official website. Retrieved from <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf> [in Ukr].
- Key innovations in education: New Law of Ukraine "On Education". *Ministry of Education and Science of Ukraine*: official website. Retrieved from https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/BOOKLETTE_INFO-ZAKON-2018_PRESS.pdf [in Ukr].

4. Great English-Ukrainian dictionary (2006). Over 112,000 words and phrases. In M.G. Zubkov (Ed.) Kharkiv: Folio. 790 p. [in Ukr].
5. Korbutiak V.I., Malynovska M.F. 2015. Ukrainsko-anhliiskyi ta anhlo-ukrainskyi slovnyk terminiv vyshchoi osvity. Rivne: NUVHP, 145 p. [in Ukr].
6. Google Translator. Retrieved from <https://translate.google.com/?hl=uk>.
7. Bibyk, N.V. (2004). Competency approach: reflective analysis. In Ovcharuk O.V. (Ed.). *Competency approach in modern education: world experience and Ukrainian perspectives*. Library of educational policy. Kyiv: "K.I.S.". PP. 45–50. [in Ukr].
8. Nahorna, N.V. (2007). Formation of students' concepts of competence and competency. *Upbringing and culture*, 1–2: 266–268. [in Ukr].
9. Humeniuk, V.O. (2016). A competent approach in the creation and implementation of educational programs in the field of knowledge "Law". *Bulletin of Kharkiv National University named after V.N. Karazin. Series "Law"*, 21: 205–208 [in Ukr].
10. Poskrypko, Yu.A., Danchenko, O.B. (2019). Competence and competency: consensus. *Scientific notes of the "KROC" University*, 3(55): 117–127. <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2019-55-117-127> [in Ukr].
11. Lodatko, Ye. (2022). Competency extremes in the interpretation of educational achievements of primary school students. *Bulletin of the Cherkasy Bohdan Khmelnytsky National University. Series Pedagogical Sciences*, 2: 115–126. <https://doi.org/10.31651/2524-2660-2022-2-115-126> [in Ukr].
12. Philosophical encyclopedic dictionary (2002). In V.I. Shinkaruk (Ed.). Kyiv: Abris. 742 p. [in Ukr].
13. Cambridge Dictionary. <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/competence>
14. Macmillan Dictionary. www.macmillandictionary.com/dictionary/british/competence
15. Merriam Webster Dictionary. <https://www.merriam-webster.com/dictionary/competency>
16. Rowe, C. (1995). Clarifying the use of competence and competency models in recruitment, assessment and staff development. *Industrial and Commercial Training*, 27(11): 12–17. <https://doi.org/10.1108/00197859510100257>
17. Moore, D.R., Cheng, M., & Dainty, A.R.J. (2002). Competence, competency and competencies: performance assessment in organisations. *Work Study*, 51(6): 314–319. <https://doi.org/10.1108/00438020210441876>
18. Armstrong, M. (1998). *A Handbook of Personnel Management Practice*. 5th ed. London: Kogan Page.
19. Armstrong, M. (2006). *A handbook of human resource management practice*. 10th ed. London: Kogan Page.
20. Yuvaraj, R. (2011). Competency Mapping: A Drive For Indian Industries. *International Journal of Scientific & Engineering Research*, 2(8). Retrieved from <https://www.ijser.org/onlineResearchPaperViewer.aspx?Competency-Mapping.pdf>.
21. Chan, C.K.Y., Fong, E.T.Y., Luk, L.Y.Y., & Ho, R. (2017). A review of literature on challenges in the development and implementation of generic competencies in higher education curriculum. *International Journal of Educational Development*, 57: 1–10. <https://doi.org/10.1016/j.ijedudev.2017.08.010>
22. Arifin, M.A. (2021). Competence, Competency, and Competencies: A Misunderstanding in Theory and Practice for Future Reference. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 11(9): 755–764. <https://doi.org/10.6007/IJARBS/v11-i9/11064>.
23. Petrenko, S.I. (2013). Analysis of the concepts of "competence" and "competency". *Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies*, 2(28): 288–295 [in Ukr].
24. Leyko, S.V. (2013). Concepts of "competence" and "competency": theoretical analysis. Pedagogical process theory and practice: collection of scientific works, 4: 128–136 [in Ukr].
25. Bida, O.A. (2017). The content of the concept of "research competence" in domestic and foreign literature. *Bulletin of the Cherkasy National University named after Bohdan Khmelnytskyi. Series Pedagogical Sciences*, 15: 3–6 [in Ukr].
26. Dictionary of foreign words (2000). In S.M. Morozov, L.M. Skarputa (comp.). Kyiv: Scientific opinion. 680 p. [in Ukr].
27. Bondar, S. (2003). Personal competence is an integrated component of students' educational achievements. *Biology and chemistry at school*, 2: 8–9. [in Ukr].
28. Yaremenko, V.V., Slipushko, O.M. (Eds.) (2006). *New explanatory dictionary of the Ukrainian language* (in three volumes). Vol. 1, A–K. Kyiv, Publishing house "AKONIT". 926 p. [in Ukr].
29. Golovan, M.S. (2008). Competence and competency: theory experience, theory of experience. *Higher Education of Ukraine*, 3: 23–30 [in Ukr].
30. Tkachev, A.S. (2016). Theoretical analysis of the concepts "competence" and "competency". *Collection of Scientific Works "Pedagogy and Psychology"*, 55: 37–42 [in Ukr].
31. Spector J. Michael – de la Teja, Ileana (2001). Competencies for Online Teaching. *ERIC Digest*, 12. Retrieved from <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED456841.pdf>
32. Busel, V.T. (comp. & ed.) (2005). *Large explanatory dictionary of the modern Ukrainian language* (with supplements and additions) (2005). Kyiv; Irpin: Perun. 1728 p. [in Ukr].
33. National Qualifications Framework. Appendix to the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated November 23, 2011 No. 1341 (as amended by the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated June 25, 2020 No. 519). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF#Text> [in Ukr].
34. Methodological recommendations for the development of higher education standards. Retrieved from <https://drive.google.com/file/d/1wCmjmqZhB8PwEiQsNcQhZ9ZCfrdiJpvh/view> [in Ukr].

WEN Xiaojing

Ph.D. student, Department of Physics and Methods of its Teaching,
Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University, Ukraine

KORSUN Igor

PhD in Pedagogy, Associate Professor, Department of Physics and Methods of its Teaching,
Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University

COMPETENCE AND COMPETENCY: FOREIGN EXPERIENCE

Summary. Introduction. The analysis of the scientific work of Ukrainian scientists made it possible to conclude that there is no single interpretation of the concepts "kompetentsiia" (translit from Ukr) and "kompetentnist" (translit from Ukr) when translating from Ukrainian to English. It creates difficulties when studying foreign pedagogical experience.

The purpose of our work is to investigate approaches to the definition of the concepts "competence" and "competency" in foreign scientific literature and to compare them with the relevant works of Ukrainian authors.

The methods of analysis, synthesis and comparison are used in article. A comparative analysis of the works of Ukrainian and foreign scientists on the interpretation of the concepts "kompetentsiia" (translit from Ukr), "kompetentnist" (translit from Ukr) and "competence", "competency" was carried out.

Results. Most foreign researchers associate the concept "competence" with requirements for human activity ("what can people do?"), and the concept "competency" is associated with personality traits and its behavior ("how

can people do?") In the works of Ukrainian researchers, the opinion is traced that "kompetensiia" (translit from Ukr) is a predetermined requirement for knowledge and experience in a certain field, and "kompetentnist" (translit from Ukr) is a formed quality, an integrative formation of an individual, the result of his or her activity.

Originality. It was concluded that the concepts "kompetentsiia" (translit from Ukr), "kompetentnist" (translit from Ukr) in Ukrainian terminology correspond respectively to the concepts "competence" and "competency" in foreign terminology.

Conclusion. The analysis of the works of foreign researchers made it possible to draw a conclusion about the difference between the concepts "competence" and "competency" both in terms of content and scope. The conducted research will be useful when translating concepts "competence" and "competency" into other languages.

Keywords: personality; competence; competency; knowledge; abilities; skills; activity experience; personality behavior.

Одержано редакцією 11.03.2023
Прийнято до публікації 24.03.2023